

TROMS FYLKESKOMMUNE
Regional utviklingsetat

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
01 / 2498 - 314	
DATO - 2 OKT. 2003	
AN 631	EKSP

Deres ref.

Saknr.

Telefaks

Dato

03/01352

77 78 80 01

01.10.2003

Vår ref.

Arkiv

Tlf. dir.innvalg

Saksbehandler

021729/03

U22

77 78 81 68

Ian Jawahir

Oppgis ved alle henv.

**UTREDNINGSPROGRAM FOR UTREDNING AV KONSEKVENSER AV
HELÅRIG PETROLEUMSVIRKSOMHET I OMR. LOFOTEN –
BARENTSHAVET, HØRINGSUTTALELSE**

Viser til brev av 04.07.03 om høring av ULB.

Da høringsuttalelsen fra Troms fylkeskommune vil bli behandlet i plan- og næringsutvalget den 02.10.03 oversendes herved administrasjonenes uttalelse til ULB.

Troms fylkeskommune sin høringsuttalelse vil bli ettersendt etter den politiske behandlingen.

Med vennlig hilsen

Ian Jawahir
førstekonsulent

Utvalg: Plan- og næringsutvalget

Sak nr.: 0071/ 03

Møtedato: 02.10.2003

Arkivsaksnr.: 03/01352

Løpenr.: 020482/03

Arkiv: U22

Saksbehandler: Ian Jawahir

**UTREDNINGSPROGRAM FOR UTREDNING AV KONSEKVENSER AV
HELÅRIG PETROLEUMSVIRKSOMHET I OMR. LOFOTEN -
BARENTSHAVET**

BEHANDLINGSFORLØP:		
Saksnr.	Utvalg	Møtedato

Innstilling til v e d t a k:

1. Plan- og næringsutvalget har behandlet Utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet.
2. Plan- og næringsutvalget ser det som en klar fordel å sikre at aktiviteter som kan få vesentlige konsekvenser for ressurs-, miljø- og samfunnsmessige forhold blir belyst og vurdert før myndighetene eventuelt gir tillatelse til gjennomføring av aktivitetene. Det er en forutsetning for bærekraftig utvikling at hensynet til miljø blir en premiss ved utarbeidelsen av en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet.
3. Plan- og næringsutvalget slutter seg til etatens øvrige merknader.

Saken gjelder:

Utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet (ULB)

Vedlegg til saken:

- A: Trykte vedlegg: Sammendrag ULB
B: Utrykte vedlegg: Næringsutvalgssak 43/03
Utredning av konsekvenser av helårig petroleums-
virksomhet i området Lofoten – Barentshavet (ULB)

Saksutredning:

Bakgrunn

I St. meld. nr. 12 (2001-2002) "Rent og rikt hav"(havmiljømeldingen) presenterer Regjeringen en helhetlig forvaltning av havmiljøet langs kysten fra Lofoten og

nordover, og i Barentshavet. I den helhetlige forvaltningsplanen skal hensynet til miljø, fiskeri, petroleumsvirksomhet og sjøtransport vurderes samlet.

Regjeringen ønsker som en del av arbeidet med en helhetlig forvaltningsplan å utrede konsekvensene av helårig petroleumsaktivitet i de nordlige havområdene fra Lofoten og nordover. Hensikten med denne rapporten er således å danne et eget grunnlag for regjeringens behandling av spørsmålet om helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten - Barentshavet. Den foreliggende konsekvensutredningen redegjør for hvordan dette arbeidet er utført og hvilke tema som er belyst og hvilke utredninger som er gjennomført samt tiltak for oppfølging basert på kunnskapsgrunnlaget.

Olje- og energidepartementet (OED) er ansvarlig for utredningen. Arbeidet ledes gjennom en styringsgruppe med representanter fra Miljøverndepartementet og Fiskeridepartementet. Arbeidet administreres gjennom et eget prosjektsekretariat i OED. Det er etablert tett dialog med fagmyndigheter og industrien.

Denne utredningen er som nevnt en del av en helhetlig forvaltningsplan for de nordlige havområdene. I tillegg til denne vil det bli satt i gang sektorvise utredninger innen fiskeri og havbruk og skipstrafikk. Basert på disse utredninger vil Regjeringen utarbeide en helhetlig forvaltningsplan.

Et godt kunnskapsgrunnlag er viktig for en god faglig utredning. En viktig del av arbeidet har vært å vurdere kunnskapsgrunnlaget og avdekke og vurdere kunnskapshull. Noen kunnskapshull er identifisert. Disse er vurdert i forhold til helårig petroleumsvirksomhet i området. Noen tema er vurdert som spesielt viktige for å styrke kunnskapsgrunnlaget på sikt, og konkrete tiltak for oppfølging er foreslått.

Utredningsprosessen har vært åpen og medvirkende og det ble holdt flere høringsmøter/seminar. Utredningsprogrammet sluttbehandles innen utgangen av 2003.

Det presiseres i konsekvensutredningen at selv etter utarbeidelsen av en helhetlig forvaltningsplan, skal det på vanlig måte utarbeides feltspesifikke konsekvensutredninger av virksomhet etter petroleumsloven.

Helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet

Miljøverndepartementet har det overordnede ansvaret for utarbeiding av den helhetlige forvaltningsplanen, mens sektordepartementene har ansvaret for å utrede konsekvensene av virksomheten i den enkelte sektor.

I den helhetlige forvaltningsplanen skal hensynet til miljø knyttet til fiskeri, petroleumsvirksomhet og skipstrafikk vurderes samlet, slik at det kan utformes en overordnet ramme for forvaltningen av havområdet. Planen skal gi overordnede føringer for hvilke typer virksomhet som kan drives i de ulike delene av havområdet, og også hvilke krav som må stilles til virksomheten i de ulike områdene. På sikt skal planen også etablere konkrete miljøkvalitetsmål for hvilken tilstand som skal oppnås i havområdet.

Utredning av konsekvenser av helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet (ULB)

Aktivitets- og influensområde

Utredningen omhandler norsk sokkel fra Lofoten og hele Barentshavet, men fokuserer på petroleumsaktivitet på norsk sokkel i havområdene mellom 67 °N og 74 ° 30' N. Aktivitetsområdet tilsvarer fra og med Nordland VI til og med Barentshavet Syd.

Deler av Nordland VI samt hele Nordland VII, Troms II og Barentshavet Nord er i dag ikke åpent for petroleumsaktivitet. Resterende områder er åpent, hvorav noen med tidsbegrensninger og med andre begrensninger i forhold til aktivitet.

Barentshavet Nord inngår ikke i aktivitetsområdet, men inkluderes likevel i utredningen for å sikre konsistens med de andre sektorvise utredningene, og for å kunne gjennomføre sårbarhetsvurderinger for området.

Petroleumsaktiviteten i aktivitetsområdet omtalt ovenfor vil kunne medføre miljøkonsekvenser også utenfor det området der aktivitetene skjer. I utredningen utredes i hvilke områder det vil kunne oppstå miljøkonsekvenser.

ULB gir en bred beskrivelse av naturressurser, miljøforhold, samfunnsmessige forhold og ulik virksomhet innen influensområdet. Forutsetningen for dette arbeidet baseres på eksisterende kunnskap. Utredningsarbeidet har identifisert kunnskapshull knyttet til forekomst og utbredelse av naturressurser eller andre forhold som er viktig for å kunne gi et godt bilde av situasjon i influensområdet.

En kort beskrivelse av tema som er beskrevet:

- Miljøbeskrivelse: Her beskrives de aktuelle havområdene og viktige forhold som innvirker på disse, og med spesiell relevans for petroleumsvirksomhet.
- Naturressurser: Beskrive forekomst og utbredelse, samt økosystemrelasjoner mellom de enkelte ressursene.
- Samfunnsmessige forhold: Beskrivelse av befolkningsutvikling for landsdelen og enkeltregioner, kompetanse og rekruttering, endring i næringsstruktur og infrastrukturforhold.
- Fiskeriaktivitet: Utredningsområdet omfatter noen av de mest fiskeriintensive fiskefeltene på norsk sokkel, områdene utenfor Lofoten og på Finnmarkskysten. Dette er felt som brukes av både den lokale flåten og fartøyer fra resten av landet. Omfang, type utbredelse og eventuell sesongmessig variasjon innen de ulike typer fiskeri- og oppdrettsvirksomhet vil beskrives i den sektorvise utredningen for fiskeriene og er derfor kun kort omtalt i utredningen.
- Skipstrafikk: Kysten langs Nord-Norge er viktig for transport av råstoffer og varer både fra/til og internt innen landsdelen, og for russiske nord-områder. Disse forholdene vil tallfestes i den sektorvise utredningen for skipstrafikk og er derfor kun kort omtalt i denne utredningen.
- Samiske forhold: I utredningen belyses på generelt grunnlag eventuelle samiske forhold som kan være i interessekonflikt med petroleumsvirksomhet i området.

- Russisk petroleumsvirksomhet og –skipstransport: ULB gir en oversikt over eksisterende og forventet offshore petroleumsvirksomhet, og trekker opp mulige problemstillinger som kan ha relevans også for norske forhold. Russisk aktivitet med potensialet for påvirkning av Barentshavet behandles mer utførelig i utredningen for ytre påvirkninger og for skipstrafikk.

For en nærmere beskrivelse av disse tema vises til ”Utredning av konsekvenser for helårig petroleumsvirksomhet i området Lofoten – Barentshavet”, samt utvalgssak 43/02

Etatens merknader

En av de virkelige store utfordringer for vår landsdel i årene som kommer er å få til en næringsutvikling offshore i nordnorsk farvann og i russiske, på en måte der man sikrer sameksistens med andre virksomheter. Dette betyr at den marine industrielle utviklingen må skje på en slik måte at man ikke ødelegger for andre næringsveier som bygger på høsting av fornybare marine ressurser.

Kommentarer til konsekvensutredningen

Konsekvensutredningen synes grundig og omfattende. Det generelle inntrykket er at utredningen på en balansert måte gir en god presentasjon av forventede konsekvensområder som følge av en eventuell petroleumsvirksomhet i området. Utredninger er konstruktiv i sin skissering av mulige avbøtende tiltak og hvilke områder man ikke har tilstrekkelig kunnskap om. Med unntak av enkelte felt som kunne vært mer omfattende diskutert gir utredningen generelt en god oppsummering av mulige konsekvenser.

De tidligere gjennomførte utredningene i forbindelse med åpning av de ulike delene av norsk sokkel for letevirksomhet, utredet kun letevirksomheten. Denne utredningen omfatter imidlertid alle aktiviteter tilknyttet petroleum offshore, både leting, produksjon, avvikling og transport, og atskiller seg dermed i positiv retning i forhold til tidligere arbeider. Det anses som et stort skritt i riktig retning at det nå fokuseres på alle faser av petroleumsvirksomheten, og utredningen dermed ligger i form og innhold ventelig nært opp til de regionale konsekvensutredningene som operatørene selv har utarbeidet for Nordsjøen og Norskehavet.

Som nevnt skal det utredes tre sektorvise utredninger som skal danne grunnlag for en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet. For direkte å kunne vurdere, sammenligne og rangere påvirkninger på samfunn, miljø og ressurser i området fra Lofoten og nordover, som følge av så forskjellige påvirkningsfaktorer som petroleumaktiviteter, fiskeri- og havbruk, skipstransport eller ytre påvirkninger, kreves det at hver delutredning er basert på rimelig sammenlignbar metodikk og data med lik detaljeringsgrad og geografisk dekning. Dette synes å være en metodisk svakhet i rapporten.

Fra norsk side står en overfor en situasjon hvor en skal vurdere en eventuell åpning av den norske del av Barentshavet for helårig petroleumsvirksomhet ut fra følgende 6 forhold:

- a) Det sårbare miljøet og forholdet til fiskeriinteressen
- b) Forurensingsfaren i Barentshavet og langs norskekysten
- c) Nærings- og samfunnsutviklingen i Nord-Norge
- d) Den fremtidige utviklingen av den norske petroleumsindustrien

- e) Hvordan utvikle en felles forståelse med Russland om hvilke kriterier og tiltak som bør etableres for å sikre at miljøinteressene i Barentshavet blir ivaretatt
- f) Hvordan best ivareta Norges nasjonale og regionale interesser i forhold til en eventuell løsning på delelinjeforhandlingene i Barentshavet

På det tidspunkt utredningsprogrammet for ULB ble vedtatt var hovedfokus på a) og b) (miljø, fisk og forurensningsfare). I løpet av det siste året har det imidlertid skjedd en akselererende utvikling innen punktene c)- f) som ikke er fanget opp av ULB. Spesielt har det skjedd en dramatisk svikt i fiskeri- og havbruksnæringen i Nord-Norge samtidig som den russiske aktiviteten i Barentshavet og delelinjeforhandlingene er inne i en dynamisk utvikling. Dermed er disse forhold er naturlig nok ikke blitt behandlet i ULB ut fra den betydning de i dag har.

ULB er forutsatt å utgjøre det viktigste beslutningsgrunnlaget for Regjeringens avgjørelse om helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Det er derfor nødvendig at dette beslutningsgrunnlaget er så dekkende som mulig ut fra den aktuelle situasjon. ULB gir slik den nå fremstår et godt beslutningsgrunnlag når det gjelder miljørisiko og forhold til fiskerinæringen, men er lite dekkende når det gjelder de samfunnsmessige konsekvenser og sammenhenger.

Det er helt nødvendig at Regjeringen i sin vurdering av den fremtidige petroleumsvirksomheten i Barentshavet legger vesentlig vekt på de muligheter dette gir for nasjonal og regional næringsutvikling, ivaretagelse av viktige nasjonale interesser og utvikling av en felles Barentshav-standard sammen med Russland. Da dette er forhold som i liten grad er omhandlet i ULB vil en i denne høringsuttalelsen legge vekt på å få frem relevante synspunkter på disse forholdene.

Konsekvensanalysen ULB er et første viktige skritt for å klarlegge forutsetningene for en helårig aktivitet på norsk sokkel av Barentshavet. Den gir mange gode svar og har resultert i at sterke avbøtende tiltak vil bli iverksatt for å sikre miljøet. Den reiser imidlertid også en rekke nye og viktige spørsmål knyttet til sammenhengen mellom de ulike aktiviteter og forvaltningsregimer i Barentshavet. Dette er forhold som forutsettes avklart gjennom utarbeidelsen av den helhetlige forvaltningsplan for Barentshavet. Denne planen vil kunne bli et meget viktig planverktøy dersom en makter å gjøre den så dynamisk at den i tillegg til å sette nasjonale standarder, også makter å etablere sterke føringer på den internasjonale utviklingen i hele Barentshavet.

Forhold til Russland og russisk aktivitet synes i stor grad å være ivaretatt ved at utredningen gir en oversikt over eksisterende og forventet offshore petroleumsvirksomhet, og trekker opp mulige problemstillinger som kan ha relevans også for norske forhold. I tillegg vil russisk aktivitet bli utredet i delrapportene for "ytre påvirkninger" og "skipstrafikk". Utredningen burde ha utredet de samfunnsmessige forhold av russisk aktivitet som kan ha relevans for norske forhold.

Den russiske petroleumsvirksomheten ekspanderer inn i Barentshavet på to måter:

- Barentshavet er i ferd med å bli det viktigste transportområde for russisk råolje til Vest-Europa og USA.
- Russisk petroleumsideindustri ekspanderer nordover og inn i Barentshavet. I flg. den nylig vedtatte russiske petroleumsstrategien skal 22 felt i de arktiske nordområder ut på anbud innen 2005, hvorav mange i Barentshavet.

Den store russiske interessen for Barentshavet har i hovedsak 2 årsaker. Den økonomiske utviklingen i Russland er helt avhengig av en stor og økende eksport av olje og gass og enigheten mellom Russland og USA om at 15-20% av USA's råoljeimport bør komme fra Nordvest-Russland.

Miljø

Uhell og utslipp:

I høringsuttalelsene til utredningsprogrammet etterspørres en vurdering av risiko med utgangspunkt i alternative utbyggingsløsninger og transportmetoder. Ulike typer uhell er utredet, men ikke ulike alternative løsninger. Uhell i forbindelse med landbaserte anlegg er for eksempel ikke nevnt.

Biologiske effekter:

I kapittel 3.5.4. i ULB hevdes at fenol og alkylerte fenoler ikke regnes å ha noen spesiell hormonhermer-effekt, men en relativ høy giftighet. I studier foretatt av Havforskningsinstituttet er det imidlertid påvist hormonhermende effekt av alkylerte fenoler. Det er uklart og det forskes videre på hvordan disse resultatene kan overføres til reelle forhold, men disse resultatene bør tas hensyn til om man søker å etterfølge føre-var prinsippet, selv om utgangspunktet for petroleumsvirksomhet i det aktuelle området er basert på "null utslipp".

OED har gitt melding om at en presentasjon av forekomster av koraller vil bli gitt. Det er ikke gitt en slik oversikt. OED sier videre at eventuelle virkninger på koraller vil utredes i delutredninger. Dette kan ikke være tilfredsstillende utført da korallene sies å være tema for feltspesifikke utredninger. Ettersom koraller vil følges opp videre (jmf. kapittel 9.3.2.) antas imidlertid at vern av koraller ivaretas. Dette er aktuelt for Troms som har nylig oppdagede store forekomster av dypvanns koraller.

Konsekvenser av bruk av ulike beredskapstiltak er utredet, herunder knyttet til strandtiltak og bruk av kjemiske dispergeringsmidler. Dette er diskutert i kapittel 7.5.4. Her er det imidlertid kun nevnt at dispergeringsmidler kan gi toksiske virkninger på fisk og andre vannlevende organismer ved at oljen innblandes i vannmassene. Imidlertid kan dispergeringsmidlene som sådan også ha giftig effekt. For strandsanering er det nevnt at metoden kan medføre negative effekter på miljøet, blant annet gjennom kjemikaliebruk eller spyling med varmt vann. Disse effektene kunne med fordel vært mer omfattende diskutert, spesielt med hensyn til relevante arter/økosystem i det aktuelle området.

Problematikk knyttet zooplankton burde vært viet en større plass i utredningen. Så vidt vi kan se, er zooplankton kun diskutert under kapittel 7.3.5 som omhandler iskantsamfunn. Når det gjelder effekter av akutte utslipp på organismer i vannsøylen for øvrig, er det kun fokusert på *direkte* effekter på lodde, torsk, sild og hyse da det er disse artene som er definert som såkalte VØK (kapittel 7.3.1.). Også *indirekte* effekter på disse artene burde blitt drøftet. Selv om zooplankton har kort restitusjonstid, kan et stort utslipp på "rett" tidspunkt få betydning for tilgjengelige føde for disse artene. Videre kan zooplankton ta opp giftige komponenter, som på denne måten kan overføres til høyere nivå i næringskjeden. Det anbefales også at zooplankton vurderes som et eget tema for oppfølging, da sett i lys av akutt oljeforurensning. Hoppekrepsen *Calanus finmarchicus* er den viktigste zooplankton arten langs norskekysten og i den sørlige delen av Barentshavet, og det vil være svært viktig å få økt kunnskap om denne artens toleranse ovenfor oljekomponenter og potensialet for bioakkumulering i næringskjeden.

Kapittel 9 oppsummerer kunnskapshull og temaer for videre oppfølging. Med unntak av zooplankton er vi enige i områdene som er valgt ut. Vi synes også at vurderingen av hvilke forhold miljøovervåkingen skal baseres på er relevant.

Det er fra ulike hold fremsatt forslag om etablering av større eller mindre petroleumsfrie soner, der det ikke skal drives med leting eller produksjon. Dette er et interessant konsept som må utredes og diskuteres i utredningen, samtidig som det må etableres klare definisjoner av innholdet i begrepet. Skal det f.eks. legges restriksjoner på trafikk av tankskip og forbud mot seismikk i denne typen områder? Det første blir spesielt viktig siden erfaringsvis så stammer hovedparten av de uhellsbetingete oljeutslipp fra skipstransport og skipshavarier. Dette betyr at man pålegger petroleumsindustrien en begrensning i nord, mens andre aktører ikke pålegges tilsvarende restriksjoner. En petroleumsfri sone fjerner således kun en påvirkningsfaktor fra et område – betydningen av denne bør være udiskutabel og etterprøvbar.

Regionale forventninger

Et historisk problem for vår landsdel er at man er avhengig at et ensidig næringsliv, og i seinere år har det spesielt vært et problem at velutdannet arbeidskraft har hatt begrensede muligheter til å finne relevant arbeid. For den nordlige landsdel er derfor utvikling av petroleumsressurser og økt samarbeid med Russland muligheter for å avhjelpe dette. Oppbygging av oljenasjonen Norge har vært og er et nasjonalt anliggende, og geografisk nærhet har veid tungt ved etableringer av strukturer tilknyttet petroleumsforekomstene i Nordsjøen og Norskehavet. Dette må også gjelde i nord. Sett fra den nordlige landsdelen er det naturlig at landsdelens kompetansemiljø, industrimiljø og øvrige næringer deltar i arbeidet i henhold til kompetanse, interesse og behov.

Tromsø er et naturlig senter for kompetansenæringer i Nord-Norge, og viktig for samarbeidet med Nordvest-Russland, samtidig er Harstad med sitt petroleumsmiljø oljesenteret i nord. Det er derfor også naturlig at institutter og bedrifter i disse byene får en sentral rolle ved utvikling av en petroleumsindustri i de nordlige områder av norsk sokkel. I den sammenheng vil Troms fylkeskommune trekke frem en interessant nyvinning som utvikling og tilpassing at IT-teknologi og miljøkompetanse for å overvåke miljø og naturressurser i nordlige farvann (Barents på skjerm). Et konsept som lansert av kompetansemiljøene i Tromsø.

Sameksistens mellom fiskeri og petroleumsvirksomhet

Det kan lett oppstå motsetninger mellom de som høster marine ressurser (fiskeri og havbruk) og petroleumsaktiviteter. Sameksistens med fiskerinæringen er en viktig forutsetning for den videre petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Utredningene som er gjennomført i forbindelse med ULB og også tidligere utredninger bekrefter at en slik sameksistens er fullt mulig å få til.

Det forutsetter imidlertid at oljeselskapene i planleggingsfasen på et meget tidlig tidspunkt tar kontakt med de lokale/regionale fiskeriorganisasjoner for å avklare alle mulige konfliktflater.

Videre at selskapene tar de nødvendige hensyn til hvor rørtraséer legges og på hvilke tidsrom av året den mest intense offshorevirksomheten pågår.

Havbruksnæringen vil kunne gå glipp av verdifulle oppdrettslokaliteter i tilknytning til landbaserte produksjonsanlegg som forutsetter trafikk av store skip (manøvreringsareal og ankringsplass). Det er også her viktig at planprosesser blir igangsatt på et tidlig stadium slik at en unngår at unødvendige konflikter oppstår og at investeringer foretas på steder som senere kan vise seg å være konfliktfylte.

Over 35 års olje- og gassvirksomhet på norsk sokkel viser at petroleumsnæringen og fiskerinæringen har kunnet utvikle seg side om side til beste for verdiskaping og arbeidsplasser. Det har vært en omfattende dialog mellom oljeindustrien og Norges Fiskarlag om den framtidige virksomhet i nord. I forbindelse med Snøhvitutbyggingen ga Finnmark Fiskarlag sin tilslutning til utbyggingen. De valgte utbyggingsløsninger tar da også hensyn til fiskernes interesser.

Olje- og gassindustri i nord vil bidra til å øke sikkerheten for alle brukerne av havet. Tilstedeværelse av ulike fartøy, helikoptre og oljevernutstyr bidrar vesentlig til dette.

Det bemerkes forøvrig at utvikling av servicetilbud og transport- og logistiktjenester i tilknytning til petroleumsnæringen også vil kunne bety et forbedret tilbud til fiskerinæringen.

Barentshavet skiller seg ikke nevneverdig fra de forhold en kjenner til fra Norskehavet og Nordsjøen. Geologien i Barentshavet gir generelt mindre utblåsningsfare enn i dypvannsområder i Norskehavet og andre områder med høyt reservoartrykk. Samtidig har den teknologiske utviklingen gått hurtig framover, og sikkerheten rundt oljeselskapenes virksomhet er i dag større enn noen gang.

Oljeindustriens virksomhet bør være underlagt strenge krav til sikkerhet, beredskap og miljø. Forvaltningsplanen må etableres med utgangspunkt i at utbygging av petroleumforekomster kan gjennomføres med minimale miljøkonsekvenser, både i sør og nord. Det er av avgjørende viktighet at det etableres et likt og forutsigbart forvaltningsregime for både nordlige og sørlige petroleumforekomster.

Krav til forutsigbarhet

Langvarig stans i letevirksomhet i nord vil føre til en nedbygging av kompetansemiljøene i næringen. Et viktig incitament for letevirksomheten ligger i at oljeselskapene får lete der man kan gjøre funn og bygge ut disse dersom de er drivverdige. Det er derfor en forutsetning at den helhetlige forvaltningsplan fører til at det blir mer forutsigbart hvilke områder man kan bygge ut. Dette vil motivere aktører i petroleumindustrien til å opprettholde og utvikle sine aktiviteter i nord. Oljenasjonen Norge er tjent med en best mulig kartlegging av hvilke petroleumressurser sokkelen utenfor Nord-Norge representerer. Dette kan bare oppnås ved å opprettholde en fornuftig letevirksomhet i årene fremover. Sentrale myndigheter må sørge for at denne blir på et jevnt nivå og at den helhetlige forvaltningsplanen ikke fører til letestans, men danne et godt grunnlag for nye tildelinger og større aktivitet i nord.

Mangel på stabilitet og forutsigbarhet i letevirksomheten etter olje og gass i Barentshavet har vært et stort problem for lokalt næringsliv og for nordnorsk næringsliv i sin helhet. Manglende kontinuitet og utvikling i letevirksomhet og utbygging har umuliggjort investeringer og en langsiktig satsning, både for næringslivet og for offentlig sektor.

Både den norske stat og private interesser har hittil investert et betydelig antall milliarder kroner i leting i Barentshavet. Samtidig råder det usikkerhet om hvorvidt man kan regne med produksjon, og derved avkastning på de gjennomførte investeringer. En slik situasjon kan ikke fortsette, og det må være et sentralt mål å snarest mulig gjenåpne Barentshavet for letevirsomhet med tildeling av nye områder i tillegg til de tidligere åpnete områder. Det forutsettes at tidligere åpnete områder gjenåpnes inneværende år.

Samfunnsmessige forhold

Utredningen bør i større grad enn tidligere utredninger fokusere på hvilken virkninger, både direkte og indirekte, petroleumsaktivitet i nord vil ha på de samfunnsmessige forhold. Utredningen synes å fokusere på forhold rundt bosettingsmønster, sysselsetting, infrastruktur og kompetanse. Fylkeskommune synes det er viktig at dette vektlegges i hele analyseområdet. Landsdelen har en kompetanse på miljø, overvåkning, og IT som er viktig å få fram i en helhetlig forvaltningsplan.

Opprettholdelse og videre utvikling av den norske velferden forutsetter en noenlunde jevn verdiskapning i petroleumsindustrien, og ikke en nedbygging av denne næringen. Hensynet til opprettholdelse av norske arbeidsplasser og norsk kompetanse i en høyteknologisk næring som petroleumsnæringen og i leverandørindustrien veier tungt. Disse hensynene er i praksis ikke mulig å ivareta uten en videre petroleumsutvikling i nord.

En utnyttning av petroleumsreservene i Barentshavet vil kreve en videreutvikling av den teknologien som i dag anvendes i Norskehavet og hvor Snøhvit på mange områder er "state of the art". Barentshavet representerer nye utfordringer innenfor kaldt klima-/arktisk teknologi hvor de norske FOU, kompetanse- og industrimiljøer har helt spesielle forutsetninger for å lykkes. Det synes derfor rimelig åpenbart at norsk industri bør ha de beste muligheter til å gjenvinne en betydelig del av sin konkurransedyktighet når utbyggingen i Barentshavet tar til. Med basis i sine erfaringer fra å operere i kaldt klima, mørketid og med store snømengder vil nordnorske bedrifter i langt større grad enn lenger sør ha muligheter for å oppnå kontrakter.

Bosettingen og arbeidsplassene på kysten fra Lofoten og nordover har tradisjonelt vært basert på en fiskerinæring bestående av en stor flåte og mange foredlingsanlegg på land. De siste 5 år har det i tillegg vært stilt store forventninger til at en ekspanderende havbruksnæring skulle føre til en betydelig vekst i arbeidsplasser og økonomisk aktivitet.

Den senere tids utvikling på markedssiden og de strategier og reguleringsregimer som myndighetene nå legger til grunn for fiskeri og havbrukssiden, gjør det imidlertid klart at:

- fiskerinæringen står overfor en voldsom strukturendring som vil resultere i at så vel flåten som produksjonsanleggene vil sysselsette langt færre enn i dag.
- de senere års forventninger til havbruksnæringen må reduseres vesentlig.

Petroleumsnæringen er en kystnæring, og i realiteten den eneste næring som har mulighet til å tilføre kysten av Troms og Finnmark ny aktivitet i en størrelsesorden som kan motvirke den sterkt negative utviklingen som nå er på gang. Videre er dette den næringen som i sterkest grad vil være i stand til å synliggjøre en fremtidsrettet og positiv distriktpolitikk som fremmer "tilflytting".

En videre utvikling av petroleumsnæringen i nord vil skje under andre rammebetingelser for berørte kommuner enn da næringen etablerte seg på Vestlandet, og oljeselskapene er stadig mer forbeholdne i forhold til å bidra til investeringer og tiltak utenom deres primære virksomhet.

For å unngå å skape flaskehalser og oppnå full effekt av utbyggingen av petroleumsnæringen, kreves en omfattende offentlig satsing. Det er blant annet nødvendig å gjennomføre betydelige investeringer i kommunikasjoner og infrastruktur. Sett i en slik sammenheng vil spesielt flykommunikasjonene være viktige, både til Hammerfest og Harstad. Det vil være nødvendig å utvikle bedre tilbud innen kultur, sosiale tjenester m.v., både for å forebygge mulige skadevirkninger og for å utvikle tilbudet i tråd med den pågående utviklingen.

Troms fylkeskommune understreker betydningen av offentlig medvirkning, både for å avdekke alle de næringsmessige muligheter som knytter seg til den framtidige petroleumsvirksomhet i nord, og i forhold til medvirkning i den framtidige nærings- og leverandørutvikling. Dette vil være nødvendig for å kunne utnytte potensialet til beste for sysselsetting og bosetting.

Hammerfest-regionen er nå inne i en positiv utvikling som følge av Snøhvitutbyggingen, dette etter en langvarig stagnasjon med reduksjon av folketall, manglende investeringer og manglende tro på framtidig utvikling. Også steder og områder utenfor Hammerfest merker positive ringvirkninger av den igangsatte Snøhvitutbyggingen.

En robust bosetting i Troms og Finnmark basert på de naturlige ressurser petroleum og fisk, er av stor nasjonal viktighet i et langsiktig nasjonalstrategisk perspektiv da det sikrer nasjonens legitimitet i forhold til fremtidige suverenitetsspørsmål. Dette perspektiv fordrer en aktiv nasjonal holding til den utviklingen som nå skjer i Barentshavet.

De næringsmessige perspektiver som er nevnt ovenfor er i så liten grad berørt i ULB at det i betydelig grad svekker de samfunnsmessige argumenter for å starte helårig petroleumsvirksomhet i Barentshavet.

Nordvest - Russland

Etter Troms fylkeskommunes oppfatning er det av meget stor betydning at Norge inntar en aktiv rolle i Barentshavet i forhold til den framtidige petroleumsutvikling, ikke minst for å sette en miljøstandard for havområdet som muliggjør å ta i bruk den best tilgjengelige teknologi og de nødvendige ressurser. En opptrapping av den norske oljevirksomheten i havområdet vil styrke oljevernberedskapen i forhold til den økende russiske tankbåttrafikken.

Den betydelige russiske petroleumsaktiviteten i årene framover åpner nye muligheter for norsk petroleumsindustri, og for norsk og nordnorsk leverandøriindustri, og innebærer et nært eksportmarked med potensiale for verdiskaping og sysselsetting.

Troms fylkeskommune vil påpeke viktigheten av en offensiv nærings- og miljøstrategi i forhold til den framtidige petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Dette både for å sikre en høy miljøstandard og legge til rette for et næringsmessig samarbeid mellom russiske og norske interesser i et område som vil få en sterkt økende betydning for energiforsyningen både til Europa og til USA.

Det kan registreres en betydelig større interesse fra russisk side på å få løst delelinjespørsmålet med Norge. Det forhandles nå ut fra en modell som i tillegg til en folkerettslig klar og entydig grenselinje, også inneholder en samarbeidsavtale om utnyttelsen av petroleumsreservene i "omstridt område". I denne avtalen forutsettes så vel Norge som Russland å få betydelige rettigheter på den andres side av delelinjen.

Som utbyggingsområde er de deler av Barentshavet som ligger i/grenser mot "omstridt område" langt å foretrekke av miljømessige, teknologiske og økonomiske årsaker, enn de feltene russerne i dag har under planlegging.

Den norske petroleumsaktiviteten i Barentshavet vil måtte ta hensyn til følgende fire forhold:

- a) Barentshavets betydning i den globale energibalanse
- b) Barentshavet som et miljøutsatt område
- c) Russlands petroleumsaktivitet flyttes offshore
- d) Hvordan best ivareta de nasjonale og regionale interesser knyttet til en løsning av delelinjespørsmålet

Norge har i dag ikke den kunnskap om petroleumsressursene i Barentshavet, eller den miljømessige- eller industrielle beredskap i Troms og Finnmark, som er nødvendig for å ivareta de nasjonale interesser på en god måte, eller for å kunne opptre med den autoritet Norges geografiske beliggenhet skulle tilsi.

Ovennevnte forhold og perspektiver må tillegges meget stor betydning når en fra norsk side skal fastlegge premissene for den videre petroleumsaktivitet i Barentshavet, men disse er ikke berørt i ULB.

Troms fylkeskommunes oppfatning er at det ikke vil være mulig å ivareta punktene a) – d) uten så raskt som mulig å åpne for helårig letevirksomhet i den østlige del av den norske Barentshav-sokkel. Dette vil gi Norge og norske selskaper den nødvendige kunnskap til å ivareta sine interesser. Samtidig vil det gi nasjonalt og regionalt næringsliv og regionale/lokale myndigheter de nødvendige incentiver til å på en aktiv måte å forberede seg på det scenariet at en delelinjeavtale inngås og at funn gjøres i områder som ligger utenfor Øst-Finnmark.

Eventuelle olje- eller gassfunn utenfor Øst-Finnmark vil føre til at en får fokus på hvor det kan etableres landbaserte produksjons- og terminalanlegg. Med de krav som vil måtte stilles til miljøsikkerhet, maritime forhold og annen infrastruktur, er dette forhold som bør vurderes i sammenheng med den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet. Dette for å sikre at de nødvendige hensyn kan tas i forhold til miljøutsatte kyststrekninger og havbruksinteressene.

Det burde derfor være av interesse å vite mer om ressursgrunnlaget og de industrielle perspektiver dette gir før en ferdigstiller forvaltningsplanen. En letevirksomhet som går parallelt med det videre utredningsarbeide vil derfor være å foretrekke.

Avsluttende kommentarer

Det foreligger nå etter Troms fylkeskommunes oppfatning, et meget godt grunnlag for en betydelig økning av petroleumsvirksomheten i Barentshavet, hvor en snarlig gjenåpning av tidligere tildelte områder og nye områder bør iverksettes. Samtidig forutsettes det at oppfølgende studier som avdekkes i ULB prosessen faktisk

gjennomføres, og ikke minst implementeres i den endelige forvaltningsplanen. Spesielt bør utforming og utvikling av fremtidig overvåkningsmetodikk og overvåkningsprogram samt gjennomføring av aktiviteter tilknyttet overvåkningsprogrammet starte opp før produksjonsstart på Snøhvit.

Parallelt med en oppstart av helårlig petroleumsvirksomhet i Barentshavet, må Norge intensivere sitt arbeid med å oppnå internasjonale avtaler som sikrer at petroleumssaktiviteten skjer på en miljømessig sikker måte.

Det er viktig at arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet videreføres i lys av de perspektiver som er fremført i denne høringsuttalelsen. Som regional utviklingsaktør vil det være naturlig at fylkeskommunene i Troms og Finnmark blir trukket aktivt inn i arbeidet med planen.

Stein Ovesen
regional utviklingssjef
(Sign.)